

ΝΤΟΝΑΤΟ ΚΑΡΙΖΙ

Το δικαστήριο
των ψυχών

Μετάφραση
ΕΦΗ ΚΑΛΛΙΦΑΤΙΔΗ

ΩΚΕΑΝΙΔΑ

*Δεν υπάρχει τόσο τρομερός μάρτυρας
ή τόσο αμείλικτος κατηγορος
όσο η συνείδηση που ενοικεί
μες στις ψυχές όλων μας.*

Πολύβιος

Τίτλος πρωτοτύπου:
Donato Carrisi, *Il tribunale delle anime*

1η έκδοση: Απρίλιος 2013

Μετάφραση από τα ιταλικά: Έφη Καλλιφατίδη
Επιμέλεια: Ζένια Χασάπη
Τυπογραφική διόρθωση: Γιώργος Γιαννούσης

© 2011, Donato Carrisi
© 2013, για την ελληνική γλώσσα
Δερβενίων 38, 106 81 Αθήνα, τηλ. 210.38.06.137
e-mail: info@oceanida.gr
www.oceanida.gr

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση: Εκδόσεις «Ωκεανίδα»
Εκτύπωση: Μ. Σπύρου & Σία ΑΕ

ISBN 978-960-410-682-0

Ο νεκρός άνοιξε τα μάτια.

Ήταν ξαπλωμένος ανάσκελα σ' ένα κρεβάτι. Το δωμάτιο ήταν λευκό, πλημμυρισμένο από το φως της μέρας. Στον τοίχο, ακριβώς απέναντί του, υπήρχε ένας ξύλινος Εσταυρωμένος.

Κοίταξε τα χέρια του, απλωμένα στα πλάγια, πάνω στα κάτασπρα σεντόνια. Δεν τα ένιωθε δικά του, ήταν σαν να ανήκαν σε κάποιον άλλον. Σήκωσε ένα –το δεξί– και το έφερε μπροστά στα μάτια του για να το παρατηρήσει καλύτερα. Τότε άγγιξε τους επιδέσμους που του τύλιγαν το κεφάλι. Ήταν τραυματισμένος, αλλά συνειδητοποίησε ότι δεν ένιωθε πόνο.

Γύρισε προς το παράθυρο. Το τζάμι τού επέστρεψε την αχνή αντανάκλαση του προσώπου του. Εκείνη τη στιγμή ήρθε ο φόβος. Το ερώτημα τον πόνεσε. Όμως ακόμα περισσότερο τον πόνεσε η επίγνωση ότι δεν ήξερε την απάντηση.

Ποιος είμαι;

Πέντε μήνες νωρίτερα

Η διεύθυνση ήταν κάπου έξω από την πόλη. Εξαιτίας της κακοκαιρίας και του GPS που δεν κατάφερε να βρει το δρόμο, τους πήρε πάνω από μισή ώρα για να φτάσουν σε εκείνο το ερημικό σημείο. Αν δεν ήταν το λαμπάκι που αχνόφεγγε στην μπασιά του δρόμου, θα νόμιζαν ότι το μέρος ήταν ακατοίκητο.

Το ασθενοφόρο προχώρησε αργά στον εγκαταλελειμμένο κήπο. Ο προβολέας ξυπνούσε μες στο σκοτάδι αγάλματα σκεπασμένα με μούγλα, νύμφες και ακρωτηριασμένες Αφροδίτες, που χαιρετούσαν το πέρασμά τους με στρεβλά χαμόγελα, τεντωμένες σε στάσεις κομψές και ημιτελείς. Χόρευαν ακίνητες, μόνο για χάρη τους.

Μια παλιά βίλα τούς υποδέχτηκε σαν σίγουρο λιμάνι μέσα στη θύελλα. Στο εσωτερικό της δεν διακρίνονταν φώτα. Η πόρτα όμως ήταν ανοιχτή.

Το σπίτι τούς περίμενε.

Ήταν τρεις. Η Μόνικα, μια νεαρή ειδικευόμενη γιατρός, που είχε εκείνη τη νύχτα εφημερία στις Πρώτες Βοήθειες. Ο Τόνι, ένας επαγγελματίας νοσοκόμος, που είχε πίσω του τεράστια εμπειρία σε επείγοντα περιστατικά. Και ο οδηγός, που έμεινε στο ασθενοφόρο, ενώ οι άλλοι αφήφησαν τη θύελλα και τράβηξαν προς το σπίτι. Προτού περάσουν το κατώφλι, φώναξαν για να τραβήξουν την προσοχή των ενοίκων του.

Δεν απάντησε κανείς. Μπήκαν στο εσωτερικό.

Μυρωδιά κλεισουράς, ένα αδύναμο πορτοκαλί φως από μια σειρά λάμπες σε ένα μακρύ διάδρομο με σκούρους τοίχους. Στα δεξιά, μια σκάλα οδηγούσε στον επάνω όροφο.

Στο δωμάτιο που βρισκόταν στο βάθος διακρινόταν ένα άψυχο κορμί.

Έτρεξαν για να του προσφέρουν βοήθεια και βρέθηκαν σε ένα σαλόνι με έπιπλα καλυμμένα από λευκά σεντόνια, εκτός από μια τριμμένη πολυθρόνα στη μέση, ακριβώς μπροστά από μια απαρχαιωμένη τηλεόραση. Όλο εκείνο το μέρος μύριζε γεράματα.

Η Μόνικα γονάτισε πάνω από τον πεσμένο καταγής άνθρωπο που ανάσαινε με κόπο, και φώναξε δίπλα της τον Τόνι με όλα τα απαραίτητα.

«Είναι κυανωτικός», διαπίστωσε.

Ο Τόνι βεβαιώθηκε ότι οι αναπνευστικές οδοί ήταν ελεύθερες και μετά του έβαλε τη μάσκα αμπού στο στόμα, ενώ η Μόνικα έλεγχε τις ίριδες του με ένα φακό.

Δεν φαινόταν πάνω από πενήντα χρονών και ήταν αναίσθητος. Φορούσε ριγέ πιτζάμα, δερμάτινες παντόφλες και ρόμπα. Ήταν ατημέλητος, αξύριστος εδώ και μια-δυο μέρες, με τα λιγοστά του μαλλιά ανακατωμένα. Στο ένα χέρι του συνέχιζε να σφίγγει το κινητό με το οποίο είχε καλέσει τα Επείγοντα, παραπονούμενος για έντονους πόνους στο θώρακα.

Το πιο κοντινό νοσοκομείο ήταν το Τζεμέλι. Με έναν κόκκινο κωδικό ο εφημερεύων καλούσε το προσωπικό του πρώτου διαθέσιμου ασθενοφόρου.

Γι' αυτό και βρισκόταν εκεί η Μόνικα.

Είδαν ένα αναποδογυρισμένο τραπεζάκι, ένα σπασμένο μπολ, γάλα και μπισκότα σκόρπια παντού, ανάκατα με ούρα. Ο άνθρωπος θα πρέπει να ένωσε άσχημα καθώς έβλεπε τηλεόραση και τα έκανε πάνω του. Κλασική περίπτωση, σκέφτηκε η Μόνικα. Μεσήλικας άντρας που ζει μόνος, παθαίνει έμφραγμα και δεν καταφέρνει να καλέσει βοήθεια· συνήθως

ανακαλύπτεται, νεκρός πια, όταν οι γείτονες αρχίζουν να νιώθουν τη μυρωδιά. Αλλά σ' εκείνη την απομονωμένη βίλα δεν θα συνέβαινε κάτι τέτοιο. Αν δεν είχε κοντινούς συγγενείς, μπορεί να περνούσαν και χρόνια μέχρι να αντιληφθεί κάποιος τι είχε συμβεί. Όπως και να 'χε, η σκηνή τής ήταν γνωρίμη και ένωσε να τον λυπάται. Τουλάχιστον μέχρι να ανοίξουν το σακάκι της πιτζάμας του για να του κάνουν καρδιακές μαλάξεις. Στο θώρακά του ήταν χαραγμένες δυο λέξεις:

Σκότωσέ με.

Η γιατρός και ο νοσοκόμος έκαναν σαν να μην τις είδαν. Το καθήκον τους επέβαλλε να σώσουν μια ζωή. Όμως από εκείνη τη στιγμή οι κινήσεις τους απέκτησαν μια αισθητή βιασύνη.

«Ο κορεσμός πέφτει», είπε ο Τόνι κοιτάζοντας τις ενδείξεις του οξύμετρου. Ο αέρας δεν έφτανε στους πνεύμονές του.

«Πρέπει να τον διασωληνώσουμε, αλλιώς τον χάνουμε». Η Μόνικα έβγαλε το λαρυγγοσκόπιο από την τσάντα και πήγε πίσω από το κεφάλι του ασθενούς.

Έτσι ελευθέρωσε το οπτικό πεδίο του νοσοκόμου και διέκρινε μια ξαφνική λάμψη στα μάτια του· μια αναστάτωση που δεν μπορούσε να εξηγήσει. Ο Τόνι ήταν επαγγελματίας, μαθημένος σε κάθε λογής καταστάσεις, κι όμως κάτι τον είχε ταραξεί, κάτι που βρισκόταν ακριβώς πίσω της.

Στο νοσοκομείο όλοι ήξεραν την ιστορία της νεαρής γιατρού και της αδελφής της. Κανείς ποτέ δεν της είχε πει κουβέντα, μα εκείνη αντιλαμβανόταν ότι την κοιτούσαν με συμπόνια και ανησυχία, ενώ αναρωτιόνταν μέσα τους πώς ήταν δυνατόν να ζει με ένα τέτοιο βάρος.

Εκείνη τη στιγμή το πρόσωπο του νοσοκόμου είχε ακριβώς την ίδια έκφραση, αλλά πολύ πιο τρομαγμένη. Κι έτσι η Μόνικα γύρισε φευγαλέα και αντίκρισε κι η ίδια αυτό που έβλεπε ο Τόνι.

Ένα πατίνι ρόλερ παρατημένο σε μια γωνιά του δωματίου, κάτι που ερχόταν κατευθείαν από την κόλαση.

Ήταν κόκκινο, με χρυσά λουράκια. Ίδιο με το ταίρι του που δεν βρισκόταν εκεί, αλλά σε ένα άλλο σπίτι, σε μια άλλη ζωή. Η Μόνικα τα έβρισκε πάντα λίγο κιτσ. Αντίθετα, η Τερέζα έλεγε ότι ήταν vintage. Ήταν κι εκείνες δίδυμες, και της Μόνικα της φάνηκε ότι έβλεπε τον εαυτό της, όταν ανακαλύφθηκε το πτώμα της αδελφής της στο δασάκι κοντά στο ποτάμι, ένα κρύο πρωινό του Δεκέμβρη.

Ήταν μόνος είκοσι ενός και της είχαν κόψει το λαιμό.

Λένε ότι οι δίδυμοι νιώθουν ο ένας τον άλλον, ακόμα κι αν απέχουν χιλιόμετρα. Μα η Μόνικα δεν το πίστευε. Η ίδια δεν είχε νιώσει καμία αίσθηση φόβου ή κινδύνου την ώρα που απήγγαν την Τερέζα μια Κυριακή απόγευμα, έπειτα από μια βόλτα με πατίνια με τις φίλες της. Το πτώμα της βρέθηκε ένα μήνα αργότερα, με τα ίδια ρούχα που φορούσε όταν εξαφανίστηκε.

Κι εκείνο το κόκκινο πατίνι, που ήταν μια γκροτέσκα προσθήκη στο πόδι του πτώματος.

Επί έξι χρόνια η Μόνικα το φυλούσε, απορώντας τι να απέγινε το άλλο και αν ποτέ θα έσμιγαν ξανά τα δυο τους. Πόσες φορές δεν είχε προσπαθήσει να φανταστεί το πρόσωπο του ανθρώπου που το είχε πάρει; Πόσες φορές δεν τον είχε αναζητήσει ανάμεσα στους αγνώστους που συναντούσε στο δρόμο; Με τον καιρό είχε γίνει σαν παιχνίδι.

Και τώρα ίσως η Μόνικα να βρισκόταν μπροστά στην απάντηση.

Κοίταξε τον άνθρωπο που ήταν ξαπλωμένος μπροστά της. Τα σκασμένα και χοντρά χέρια του, τις τρίχες που πρόβαλλαν από τα ρουθούνια του, το λεκέ από κάτουρο στον καβάλο της πιτζάμας. Δεν έμοιαζε με τέρας, όπως τον φανταζόταν πάντα. Ήταν από σάρκα. Ένα συνηθισμένο ανθρώπινο πλάσμα με, επιπλέον, αδύναμη καρδιά.

Ο Τόνι την έβγαλε από τις σκέψεις της. «Ξέρω τι σου περνάει απ' το μυαλό», είπε. «Μπορούμε να σταματήσουμε όπο-

τε θες. Και να καθίσουμε να περιμένουμε να γίνει ό,τι είναι να γίνει... Πες μου εσύ. Δεν θα το μάθει κανείς».

Το πρότεινε από μόνος του, ίσως επειδή την είδε να διαστάζει με το λαρυγγοσκόπιο μετέωρο πάνω από το στόμα του ανθρώπου. Για ακόμα μια φορά η Μόνικα κοίταξε το θώρακά του.

Σκότωσέ με.

Ίσως να ήταν το τελευταίο που αντίκρισαν τα μάτια της αδελφής της, καθώς εκείνος την έσφαζε σαν ζώο. Όχι μια ζεστή λέξη παρηγοριάς, όπως πρέπει να γίνεται με κάθε ανθρώπινο πλάσμα που ετοιμάζεται να εγκαταλείψει για πάντα αυτή τη ζωή. Με αυτόν τον τρόπο ο δολοφόνος της θέλησε να την κοροϊδέψει. Και το είχε απολαύσει. Ίσως και η ίδια η Τερέζα να επικαλέστηκε τον θάνατό της για να τελειώσουν όλα γρήγορα. Η Μόνικα έσφιξε οργισμένη τη λαβή του λαρυγγοσκοπίου, οι αρθρώσεις της άσπρισαν.

Σκότωσέ με.

Αυτός ο άθλιος είχε χτυπήσει τατουάζ τις λέξεις στο στήθος του, αλλά μόλις ένιωσε άσχημα, κάλεσε τις Πρώτες Βοήθειες. Ήταν σαν όλους τους άλλους. Φοβόταν κι αυτός να πεθάνει.

Η Μόνικα χάθηκε στις σκέψεις της. Όποιος είχε γνωρίσει την Τερέζα έβλεπε στη Μόνικα απλώς μια απατηλή απομίμησή της, ένα άγαλμα σε ένα μουσείο κέρινων ομοιωμάτων, το αντίγραφο μιας νεκρής. Για τους δικούς της αντιπροσώπευε αυτό που θα μπορούσε να είναι η αδελφή της και δεν θα γινόταν ποτέ. Την έβλεπαν να μεγαλώνει και αναζητούσαν την Τερέζα. Τώρα η Μόνικα είχε μια ευκαιρία να ξεχωρίσει από την αδελφή της και να απελευθερώσει το φάντασμα της δίδυμής της, που ζούσε μέσα της. Είμαι γιατρός, σκέφτηκε. Θα ήθελε να νιώσει μια αναλαμπή οίκτου για το ανθρώπινο πλάσμα που ήταν ξαπλωμένο μπροστά της, ή το φόβο μιας ανώτερης δικαιοσύνης ή κάτι που να έμοιαζε με σημάδι. Όμως

συνειδητοποίησε ότι δεν ένιωθε τίποτα. Τότε προσπάθησε απεγνωσμένα να ξετρυπώσει μια αμφιβολία, κάτι που να την έπειθε ότι αυτός ο άνθρωπος δεν είχε καμία σχέση με το θάνατο της Τερέζα. Μα όσο και να σκεφτόταν, υπήρχε μόνον ένας λόγος που εκείνο το κόκκινο ρόλερ βρισκόταν εκεί.

Σκότωσέ με.

Και μέσα σε μια στιγμή η Μόνικα συνειδητοποίησε ότι είχε ήδη πάρει την απόφασή της.

6:19

Η βροχή έπεφτε στη Ρώμη σαν σε θλιβερή κηδεία. Μακριές σκιές τύλιγαν τα μέγαρα του ιστορικού κέντρου, μια παράταξη από βουβές δακρύβρεχτες προσόψεις. Τα στενάκια, στριφογυριστά σαν έντερα γύρω από την πιάτσα Ναβόνα, ήταν έρημα. Μα λίγα βήματα πέρα από το Κιόστρο ντελ Μπραμάντε, οι τζαμαρίες του παλιού Καφέ ντέλα Πάτσε καθρεφτίζονταν στο γυαλιστερό δρόμο.

Στο εσωτερικό του, καρέκλες ταπετσαρισμένες με κόκκινο βελούδο, τραπέζια από μάρμαρο με γκριζα νερά, νεοαναγεννησιακά αγάλματα και οι συνηθισμένοι πελάτες. Καλλιτέχνες, κυρίως ζωγράφοι και μουσικοί, ανήσυχοι μπροστά στο ημιτελές ξημέρωμα. Αλλά και μαγαζάτορες και αντικέρ, που περίμεναν να ανοίξουν τα καταστήματά τους πιο πέρα στο δρόμο, και κάνας ηθοποιός που, έπειτα από μια νύχτα πρόβας στο θέατρο, περνούσε να πιει έναν καπουτσίνο προτού πάει για ύπνο. Όλοι αναζητώντας λίγη παρηγοριά γι' αυτό το άσχημο πρωινό, όλοι πρόθυμοι για κουβέντα. Κανείς δεν έδινε σημασία στους δυο μαυροντυμένους ξένους που κάθονταν σ' ένα τραπεζάκι μπροστά στην είσοδο.

«Πώς πάνε οι ημικρανίες;» ρώτησε εκείνος που φαινόταν πιο νέος.

Ο άλλος έπαψε να μαζεύει με το δάχτυλο τους κόκκους της ζάχαρης γύρω από το άδειο φλιτζανάκι και χάιδεψε ασυναίσθητα την ουλή στον αριστερό του κρόταφο. «Μερικές φορές δεν μ' αφήνουν να κοιμηθώ, αλλά νομίζω ότι είμαι καλύτερα».

«Βλέπεις ακόμα εκείνο τ' όνειρο;»

«Κάθε βράδυ», απάντησε ο άντρας, υψώνοντας τα μάτια του με το βαθύ και μελαγχολικό γαλάζιο χρώμα.

«Θα περάσει».

«Ναι, θα περάσει».

Η σιωπή που απλώθηκε κόπηκε στα δύο από το μακρόσυρτο σφύριγμα του ατμού που άφησε η μηχανή του εσπρέσο.

«Μάρκουσ, ήρθε η στιγμή», είπε ο πιο νέος.

«Δεν είμαι ακόμα έτοιμος».

«Δεν μπορούμε να περιμένουμε. Οι από πάνω με ρωτούν για σένα, αγωνιούν να μάθουν σε τι σημείο βρίσκεσαι».

«Κάνω προόδους, εντάξει;»

«Σωστά. Βελτιώνεσαι μέρα με τη μέρα κι αυτό με παρηγορεί, πίστεψέ με. Αλλά η αναμονή είναι μεγάλη. Από σένα εξαρτώνται αρκετά πράγματα».

«Μα ποιος ενδιαφέρεται τόσο για μένα; Θα ήθελα να τους συναντήσω, να μιλήσω μαζί τους. Μόνον εσένα ξέρω, Κλεμέντε».

«Τα έχουμε συζητήσει. Δεν γίνεται».

«Γιατί;»

«Γιατί πάντα γινόταν έτσι».

Ο Μάρκουσ άγγιξε και πάλι την ουλή του, όπως έκανε πάντα όταν ήταν ανήσυχος.

Ο Κλεμέντε έγερσε προς το μέρος του αναγκάζοντάς τον να τον κοιτάξει. «Είναι για την ασφάλειά σου».

«Για τη δική τους, θες να πεις».

«Επίσης, αν θες να το θέσεις έτσι».

«Θα μπορούσα να τους φέρω σε δύσκολη θέση. Κι αυτό δεν πρέπει να συμβεί, σωστά;»

Ο σαρκασμός του Μάρκου δεν ενόχλησε τον Κλεμέντε. «Τι πρόβλημα έχεις;»

«Εγώ δεν υπάρχω».

Η φωνή του ακούστηκε οδυνηρά σφιγμένη.

«Το γεγονός ότι μόνον εγώ ξέρω το πρόσωπό σου σε κάνει ελεύθερο. Δεν καταλαβαίνεις; Εκείνοι ξέρουν μόνον τ' όνομά σου κι όλα τ' άλλα τ' αφήνουν σ' εμένα. Έτσι δεν υπάρχουν περιορισμοί στην αποστολή σου. Αν δεν ξέρουν ποιος είσαι, δεν μπορούν να σ' εμποδίσουν».

«Γιατί;» αντέτεινε ορμητικά ο Μάρκου.

«Γιατί αυτό που κυνηγάμε μπορεί να διαφθείρει κι αυτούς τους ίδιους. Αν όλα τ' άλλα μέτρα αποτύχουν, αν τα φράγματα αποδειχτούν άχρηστα, θα υπάρχει ακόμη κάποιος να επαγρυπνεί. Είσαι η τελευταία άμυνά τους».

Στα μάτια του Μάρκου άστραψε μια λάμψη πρόκλησης. «Απάντησέ μου σ' ένα ερώτημα... Υπάρχουν άλλοι σαν κι εμένα;»

Έπειτα από μια σύντομη σιωπή, ο Κλεμέντε το αποφάσισε. «Δεν ξέρω. Δεν μπορώ να το ξέρω».

«Θα έπρεπε να μ' αφήσεις σ' εκείνο το νοσοκομείο...»

«Μη μου το λες αυτό, Μάρκου. Μη μ' απογοητεύεις».

Ο Μάρκου κοίταζε έξω τους λιγιστούς περαστικούς που σε μια ανακωχή της καταιγίδας ξετρύπωναν από τα τυχαία καταφύγια τους για να ξαναπάρουν το δρόμο τους. Είχε πολλές ερωτήσεις ακόμα για τον Κλεμέντε· πράγματα που τον αφορούσαν άμεσα, πράγματα που δεν ήξερε πια. Ο άνθρωπος απέναντί του ήταν η μόνη του επαφή με τον κόσμο. Ή, μάλλον, ο Κλεμέντε ήταν όλος του ο κόσμος. Ο Μάρκου δεν μιλούσε ποτέ με κανέναν, δεν είχε φίλους. Ωστόσο ήξερε πράγματα που δεν θα ήθελε να ξέρει· πράγματα για τους ανθρώπους και για το κακό που καταφέρνουν να κάνουν· πράγματα τόσο τρομερά, που σου κλονίζουν κάθε πίστη, που μολύνουν για πάντα κάθε καρδιά. Έβλεπε τους ανθρώπους γύρω του να

ζουν χωρίς αυτό το φορτίο της γνώσης και τους ζήλευε. Ο Κλεμέντε τον είχε σώσει. Όμως η σωτηρία του συνέπιπτε με την είσοδό του σ' έναν κόσμο από σκιές.

«Γιατί εγώ;» ρώτησε συνεχίζοντας να κοιτάει αλλού.

Ο Κλεμέντε χαμογέλασε. «Τα σκυλιά είναι δαλτωνικά». Ήταν η φράση που χρησιμοποιούσε κάθε φορά. «Λοιπόν, είσαι μαζί μου;»

Ο Μάρκου στράφηκε προς το μοναδικό του φίλο. «Ναι, είμαι μαζί σου».

Χωρίς να πει τίποτε άλλο, ο Κλεμέντε γλίστρησε το χέρι του στο αδιάβροχο που ήταν αφημένο στη ράχη της καρέκλας. Έβγαλε ένα φάκελο, τον άφησε στο τραπέζι και τον έσπρωξε προς το μέρος του Μάρκου. Εκείνος τον πήρε και, με την προσοχή που χαρακτήριζε κάθε του κίνηση, τον άνοιξε.

Μέσα υπήρχαν τρεις φωτογραφίες.

Η πρώτη έδειχνε μια ομάδα νεαρών σε ένα πάρτι σε κάποια παραλία. Σε πρώτο πλάνο δυο κοπέλες με μαγιό, που ύψωναν μπουκάλια μπίρας μπροστά σε μια φωτιά. Στη δεύτερη ήταν μόνο μία κοπέλα, με τα μαλλιά δεμένα πίσω και γυαλιά: χαμογελούσε δείχνοντας πίσω της το Μέγαρο του Ιταλικού Πολιτισμού, ενσάρκωση του νεοκλασικισμού, χτισμένο στη συνοικία EUR. Στην τρίτη φωτογραφία, η ίδια κοπέλα αγκάλιαζε έναν άντρα και μια γυναίκα, προφανώς τους γονείς της.

«Ποια είναι;» ρώτησε ο Μάρκου.

«Λέγεται Λάρα. Είκοσι τριών ετών. Σπουδάζει στη Ρώμη, αλλά δεν είναι από δω. Σχολή Αρχιτεκτονικής, τέταρτο έτος».

«Τι της συνέβη;»

«Αυτό είναι το πρόβλημα, κανείς δεν ξέρει. Πάει σχεδόν ένας μήνας που εξαφανίστηκε».

Ο Μάρκου συγκεντρώθηκε στο πρόσωπο της Λάρα, ξεχνώντας τις φωνές κι όλα όσα υπήρχαν γύρω του. Τυπικό δείγμα επαρχιώτισσας που έρχεται στη μεγαλούπολη. Πολύ χαριτωμένη, λεπτά χαρακτηριστικά, άβαφη. Φαντάστηκε ότι εί-

χε τα μαλλιά της πάντα αλογοουρά, γιατί δεν της περίσσειαν λεφτά για κομμωτήριο. Ίσως να πήγαινε μόνον όταν γύριζε στους δικούς της, για να κάνει οικονομία. Τα ρούχα της ήταν ένας συμβιβασμός: φορούσε τζιν και μακό για να μη χρειάζεται να συμβαδίζει με τη μόδα. Στο πρόσωπό της διακρίνονταν τα σημάδια από τις νύχτες που είχε περάσει πάνω από τα βιβλία ή από τα γεύματα με μια κονσέρβα τόνο, ύστατη λύση για τους επαρχιώτες φοιτητές, όταν έχουν εξαντλήσει το μηνιαίο επίδομα και περιμένουν ένα νέο σωτήριο έμβασμα από τη μαμά και τον μπαμπά. Πρώτη φορά μακριά από το σπίτι. Μια καθημερινή πάλη με τη νοσταλγία που μετριάζεται από το όνειρό της να γίνει αρχιτέκτονας.

«Πες μου».

Ο Κλεμέντε έπιασε ένα σημειωματάριο, παραμέρισε το φλιτζανάκι του καφέ κι άρχισε να συμβουλευέται τις σημειώσεις του. «Τη μέρα της εξαφάνισής της η Λάρα πέρασε μέρος της βραδιάς με φίλους της σε ένα μαγαζί. Η παρέα της είπε ότι φαινόταν ήρεμη. Μίλησαν για τα συνηθισμένα, μετά κατά τις εννιά είπε ότι ήταν κουρασμένη και ήθελε να γυρίσει σπίτι της για να κοιμηθεί. Δύο απ' αυτούς –ένα ζευγάρι– την πήγαν με το αυτοκίνητό τους και περίμεναν μέχρι να μπει στο κτίριο».

«Πού μένει;»

«Σ' ένα παλιό μέγαρο του κέντρου».

«Άλλοι ένοικοι;»

«Καμιά εικοσαριά. Το κτίριο ανήκει σε ένα πανεπιστημιακό ίδρυμα που νοικιάζει διαμερίσματα σε φοιτητές. Το διαμέρισμα της Λάρα είναι στο ισόγειο. Έως τον Αύγουστο το μοιραζόταν με μια άλλη κοπέλα, η οποία μετά έφυγε κι έτσι η Λάρα βρισκόταν σε αναζήτηση συγκατοίκου».

«Έως πού φτάνουν τα ίχνη που έχουμε;»

«Η παρουσία της Λάρα στο σπίτι της τις επόμενες ώρες επιβεβαιώνεται από τις τηλεφωνικές κυψέλες της περιοχής

που κατέγραψαν δύο κλήσεις από το κινητό της: μία στις 21:27 και μια δεύτερη στις 22:12. Η πρώτη κράτησε δέκα λεπτά και ήταν στη μητέρα της, η δεύτερη στην καλύτερή της φίλη. Στις 22:19 το τηλέφωνό της απενεργοποιήθηκε. Και δεν ενεργοποιήθηκε ξανά».

Μια νεαρή σερβιτόρα πλησίασε στο τραπέζι να πάρει τα φλιτζάνια. Καθυστέρησε επίτηδες για να τους δώσει χρόνο να παραγγείλουν και κάτι άλλο. Κανείς τους όμως δεν το έκανε. Απλώς σώπασαν μέχρι να απομακρυνθεί ξανά.

Ο Μάρκος ρώτησε: «Πότε δηλώθηκε η εξαφάνισή της;»

«Το επόμενο βράδυ. Οι φίλες της, όταν δεν την είδαν στη σχολή, άρχισαν να την παίρνουν τηλέφωνο, μα έβγαινε ο τηλεφωνητής της. Κατά τις οχτώ πήγαν και της χτύπησαν την πόρτα, αλλά δεν απάντησε».

«Τι λέει η αστυνομία;»

«Μια μέρα πριν από την εξαφάνισή της η Λάρα είχε σηκώσει τετρακόσια ευρώ από το λογαριασμό της για να πληρώσει το νοίκι. Όμως ο διαχειριστής δεν πήρε ποτέ αυτό το ποσό. Σύμφωνα με τη μητέρα της, από την ντουλάπα της έλειπαν μερικά ρούχα κι ένα σακίδιο. Και το κινητό της είναι άφαντο. Έτσι η αστυνομία τείνει να πιστέψει ότι το έσκασε με τη θέλησή της».

«Πολύ βολικό μού φαίνεται».

«Ξέρεις πώς είναι αυτά τα πράγματα, ε; Αν δεν προκύψει κάποιος λόγος για να φοβηθούν το χειρότερο, έπειτα από λίγο σταματούν να ψάχνουν. Και περιμένουν».

Να εμφανιστεί κάνα πτώμα, σκέφτηκε ο Μάρκος.

«Η κοπέλα ζούσε μετρημένη ζωή, περνούσε πολλές ώρες στο πανεπιστήμιο, συναναστρεφόταν πάντα τα ίδια άτομα».

«Οι φίλοι της τι λένε;»

«Ότι η Λάρα δεν είναι από τους τύπος που κάνουν του κεφαλιού τους. Αν και τον τελευταίο καιρό ήταν λιγάκι αλλαγμένη: φαινόταν κουρασμένη και αφηρημένη».

«Είχε φίλο, κάνα φλερτ;»

«Από τα αρχεία κλήσεων του κινητού της δεν προκύπτουν τηλεφωνήματα εκτός του κύκλου των γνωστών της και κανείς δεν ανέφερε κάποιο δεσμό».

«Ίντερνετ;»

«Συνδεόταν από τη βιβλιοθήκη της σχολής ή από ένα net-point κοντά στο σταθμό. Κανένα ύποπτο e-mail στο ταχυδρομείο της».

Εκείνη τη στιγμή η γυάλινη πόρτα του καφέ άνοιξε και μπήκε ένας νέος πελάτης. Ένα ρεύμα αέρα διέσχισε την αίθουσα. Όλοι στράφηκαν ενοχλημένοι, εκτός από τον Μάρκου, που ήταν χαμένος στις σκέψεις του. «Η Λάρα γυρίζει σπίτι της όπως όλα τα βράδια. Είναι κουρασμένη, όπως της συμβαίνει συχνά τον τελευταίο καιρό. Η τελευταία της επαφή με τον κόσμο είναι στις 22:19, όταν απενεργοποιεί το τηλέφωνό της, που στη συνέχεια εξαφανίζεται μαζί της και δεν ενεργοποιείται ξανά. Από εκείνη τη στιγμή δεν ξέρουμε πια τίποτα. Λείπουν ρούχα, χρήματα κι ένα σακίδιο. Οπότε η αστυνομία τείνει στην άποψη ότι έφυγε οικειοθελώς. Κανείς δεν την έχει δει». Ο Μάρκου κοιτάζε τον Κλεμέντε. «Γιατί θα πρέπει να σκεφτούμε ότι της συνέβη κάτι δυσάρεστο; Με λίγα λόγια, γιατί εμείς;»

Το βλέμμα του Κλεμέντε ήταν εύγλωττο. Είχαν φτάσει στο ζουμί της υπόθεσης. Ανωμαλίες, αυτό βασικά αναζητούσαν. Μικρές ρήξεις στο υφάδι της κανονικότητας. Μικρά προσκόμματα στη λογική συνέχεια μιας κοινής αστυνομικής έρευνας. Συχνά σε αυτές τις ασήμαντες ατέλειες κρυβόταν κάτι άλλο: ένα πέρασμα σε μια διαφορετική, αδιανόητη πραγματικότητα. Εκεί ξεκινούσε η δουλειά τους.

«Η Λάρα δεν βγήκε ποτέ από το σπίτι, Μάρκου. Η πόρτα της ήταν κλειδωμένη από μέσα».

Ο Κλεμέντε και ο Μάρκου πήγαν εκεί. Το μεγάλο βρισκόταν στη βία ντέ Κορονάρι, δύο βήματα από την πιάτσα Σαν Σαλβατόρε ιν Λάουρο με τη μικρή εκκλησία του 16ου αιώνα. Για να μπουν στο διαμέρισμα του ισογείου, χρειάστηκαν λίγα δευτερόλεπτα. Δεν τους πρόσεξε κανείς.

Μόλις πάτησε το πόδι του στο σπίτι της Λάρα, ο Μάρκου άρχισε να κοιτάζει γύρω του. Καταρχάς, παρατήρησε την ξηλωμένη αλυσίδα. Η αστυνομία, προκειμένου να μπει στο διαμέρισμα, αναγκάστηκε να παραβιάσει την πόρτα και οι αστυνομικοί δεν είχαν προσέξει τη λεπτομέρεια της αλυσίδας που ήταν κλεισμένη από μέσα, ξηλώθηκε και τώρα κρεμόταν από την παραστάδα της πόρτας.

Το διαμέρισμα ήταν το πολύ εξήντα τετραγωνικά, μοιρασμένα σε δύο επίπεδα. Το πρώτο ήταν ένας ενιαίος χώρος που περιελάμβανε κουζίνα και καθιστικό. Είχε έναν πάγκο με ηλεκτρικά μάτια και από πάνω ντουλάπια. Δίπλα, ένα ψυγείο γεμάτο πολύχρωμα μαγνητάκια και πάνω του μια γλάστρα με ξερά πια κυκλάμινα. Υπήρχε ένα τραπέζι με τέσσερις καρέκλες, ένας δίσκος με φλιτζάνια και τα απαραίτητα για το τσάι. Δύο καναπέδες σχημάτιζαν γωνία μπροστά σε μια τηλεόραση. Στους πράσινους τοίχους δεν κρέμονταν οι συνηθισμένοι πίνακες ή αφίσες, αλλά σχέδια φημισμένων κτιρίων ανά τον κόσμο. Υπήρχε ένα παράθυρο που, όπως όλα στο διαμέρισμα, έβλεπε στην εσωτερική αυλή και προστατευόταν από μια σιδεριά. Από κει δεν μπορούσε να μπει ή να βγει κανείς.

Ο Μάρκου κατέγραφε κάθε λεπτομέρεια με το βλέμμα του. Χωρίς να πει λέξη, έκανε το σταυρό του και αμέσως ο Κλεμέντε τον μιμήθηκε. Έπειτα άρχισε να τριγυρνάει στο δωμάτιο. Δεν περιορίστηκε στο να κοιτάζει. Άγγιζε τα αντικείμενα, σχεδόν χαϊδεύοντάς τα με την παλάμη του, σαν να ήθελε να συλλάβει κάποιο υπόλειμμα ενέργειας, ένα ραδιοφωνικό σήμα, σαν να μπορούσαν να επικοινωνήσουν μαζί του, να του αποκαλύψουν εκείνο που ήξεραν ή είχαν δει. Όπως ο

ραβδοσκόπος που ακούει τη φωνή του κρυμμένου στο υπέδαφος υδάτινου ρεύματος, ο Μάρκους βυθοσκοπούσε τη βαθιά και άψυχη σιωπή των πραγμάτων.

Ο Κλεμέντε παρακολουθούσε τον άνθρωπό του – δεν επε-νέβαινε για να μην τον περισπάσει. Δεν πρόσεξε κανένα δι-σταγμό πάνω του, έδειχνε φορτισμένος και συγκεντρωμένος. Ήταν μια σημαντική δοκιμασία και για τους δυο. Ο Μάρκους θα αποδείκνυε στον εαυτό του ότι είναι και πάλι σε θέση να κά-νει τη δουλειά για την οποία είχε εκπαιδευτεί. Ο Κλεμέντε θα μάθαινε ότι δεν είχε κάνει λάθος σχετικά με τη ικανότητα του Μάρκους να ανακάμψει.

Τον είδε να κινείται προς το βάθος του διαμερίσματος, όπου μια πόρτα έκρυβε ένα μικρό μπάνιο. Ήταν ντυμένο με άσπρα πλακάκια και φωτιζόταν από μια λάμπα νέον. Η ντουσιέρα βρισκόταν ανάμεσα στο νιπτήρα και στη λεκάνη. Υπήρχε ένα πλυντήριο κι ένα ντουλάπι για σκούπες και απορρυπαντικά. Στο πίσω μέρος της πόρτας κρεμόταν ένα ημερολόγιο.

Ο Μάρκους γύρισε πίσω και κατευθύνθηκε προς την αρι-στερή πλευρά του καθιστικού: μια σκάλα οδηγούσε στο υπε-ρυψωμένο επίπεδο. Ανέβηκε τα σκαλιά τρία-τρία και βρέθη-κε σε ένα στενό κεφαλόσκαλο απέναντι από τις πόρτες των δύο υπνοδωματίων.

Το πρώτο περίμενε την άφιξη μιας νέας ενοίκου. Στο εσω-τερικό του, μοναχά ένα γυμνό στρώμα, μια πολυθρόνιτσα κι ένα κομό.

Το άλλο ήταν το δωμάτιο της Λάρα.

Τα εσωτερικά παραθυρόφυλλα ήταν ανοιχτά. Σε μια γω-νιά ήταν ένα τραπεζάκι με ένα κομπιούτερ και ράφια γεμάτα βιβλία. Ο Μάρκους πλησίασε και πέρασε τα δάχτυλά του από τις ράχες των τόμων της αρχιτεκτονικής. Έπειτα χάιδεψε ένα χαρτί με το ημιτελές σχέδιο μιας γέφυρας. Πήρε ένα από τα μολύβια που βρίσκονταν σε ένα ποτήρι και το μύρισε, έκανε το ίδιο και με μια γόμα, νιώθοντας τη μυστική ευχαρίστηση που μόνο τα είδη χαρτοπωλείου μπορούν να προκαλέσουν.

Εκείνη η μυρωδιά ήταν μέρος του κόσμου της Λάρα, αυ-τός ήταν ο χώρος όπου ένωθε ευτυχισμένη. Το μικρό της βα-σίλειο.

Άνοιξε τα φύλλα της ντουλάπας και μετακίνησε τα ρούχα στις κρεμάστρες, μερικές από τις οποίες ήταν άδειες. Τρία ζευγάρια παπούτσια ήταν βαλμένα στη σειρά στο κάτω ράφι: δύο ζευγάρια αθλητικά κι ένα ζευγάρι γόβες για τις ειδικές περιστάσεις. Μα υπήρχε χώρος και για ένα τέταρτο ζευγάρι, που έλειπε.

Το κρεβάτι ήταν ημίδιπλο. Ανάμεσα από τα μαξιλάρια πρό-βαλλε ένα λούτρινο αρκουδάκι. Προφανώς μάρτυρας της ζω-ής της Λάρα από τότε που ήταν παιδί. Όμως τώρα είχε μεί-νει μόνο του.

Στο μοναδικό κομοδίνο υπήρχε μια κορνίζα με τη φωτο-γραφία της Λάρα, μαζί με τους γονείς της, και ένα τσίγκινο κουτί που περιείχε ένα δαχτυλιδάκι με ένα μικρό ζαφείρι, ένα βραχιόλι από κοράλλια και μερικά κοσμήματα. Ο Μάρκους κοίταξε καλύτερα τη φωτογραφία. Την αναγνώρισε. Ήταν μία από αυτές που του είχε δείξει ο Κλεμέντε στο Καφέ ντέ-λα Πάτσε. Η Λάρα φορούσε μια χρυσή αλυσιδίτσα μ' ένα σταυρό, που δεν βρισκόταν μες στην μπιζουτιέρα της.

Ο Κλεμέντε τον περίμενε στη βάση της σκάλας και λίγο αργότερα τον είδε να ξανακατεβαίνει. «Λοιπόν;»

Ο Μάρκους κοντοστάθηκε. «Μπορεί και να την πήραν». Μα την ίδια στιγμή που πρόφερε εκείνη τη φράση ένωσε εντελώς βέβαιος.

«Πώς μπορείς να το επιβεβαιώσεις;»

«Υπάρχει υπερβολική τάξη. Λες και τα ρούχα που λείπουν και το κινητό που δεν βρίσκεται πουθενά είναι απλώς μια σκη-νοθεσία. Όμως σε όποιον κι αν την έστησε ξέφυγε η λεπτο-μέρεια της αλυσίδας που έκλεινε την πόρτα από μέσα».

«Μα πώς κατάφερε και...»

«Θα φτάσουμε και σ' αυτό», τον διέκοψε ο Μάρκους. Έπει-τα κινήθηκε στο δωμάτιο, προσπαθώντας να εστιάσει σε ό,τι

είχε συμβεί. Το μυαλό του έπαιρνε ιλιγγιώδεις στροφές. Τα κομμάτια του ψηφιδωτού άρχιζαν να ενώνονται μπροστά στα μάτια του. «Η Λάρα είχε έναν επισκέπτη».

Ο Κλεμέντε ήξερε τι συνέβαινε. Ο Μάρκος είχε αρχίσει να ταυτίζεται. Αυτό ήταν το ταλέντο του:

Να βλέπει αυτό που έβλεπε ο εισβολέας.

«Ήταν εδώ όταν έλειπε η Λάρα. Κάθισε στον καναπέ, δοκίμασε πόσο μαλακό είναι το κρεβάτι της, έψαξε τα πράγματά της. Κοίταξε τις φωτογραφίες της, έκανε τις αναμνήσεις της δικές του. Άγγιξε την οδοντόβουρτσα της, μύρισε τα ρούχα της αναζητώντας τη μυρωδιά της. Ήπια από το ίδιο ποτήρι που είχε αφήσει άπλωτο στο νεροχύτη».

«Δεν σε παρακολουθώ...»

«Ήξερε πώς να κινηθεί. Ήξερε τα πάντα για τη Λάρα, ωράρια, συνήθειες».

«Μα τίποτα εδώ δεν δείχνει απαγωγή. Δεν υπάρχουν ίχνη συμπλοκής, κανείς στο κτίριο δεν άκουσε φωνές ή κραυγές βόθειας. Πώς μπορείς να στηρίξεις μια τέτοια άποψη;»

«Γιατί την πήρε ενώ κοιμόταν».

Ο Κλεμέντε ετοιμαζόταν να πει κάτι, αλλά ο Μάρκος τον πρόλαβε.

«Βοήθησέ με να βρω τη ζάχαρη».

Παρόλο που δεν καταλάβαινε τι ακριβώς περνούσε από το μυαλό του Μάρκος, αποφάσισε να τον βοηθήσει. Σε ένα ντουλάπι της κουζίνας βρήκε ένα κουτί που έγραφε SUGAR, ενώ ο Μάρκος έλεγχε τη ζαχαριέρα πάνω στο τραπέζι, δίπλα στο σερβίτσιο του τσαγιού.

Και τα δύο ήταν άδεια.

Κοιτάχτηκαν για μερικές ατέλειωτες στιγμές κρατώντας τα αντικείμενα στα χέρια τους. Ανάμεσά τους υπήρχε μια θετική ενέργεια. Δεν ήταν μια απλή σύμπτωση. Ο Μάρκος δεν είχε μαντέψει στην τύχη. Διέθετε μια διαίσθηση που θα μπορούσε να επιβεβαιώσει τα πάντα.

«Η ζάχαρη είναι το καλύτερο μέρος για να κρύψεις ένα ναρκωτικό: καλύπτει τη γεύση του και σου δίνει τη βεβαιότητα ότι το θύμα θα το παίρνει τακτικά».

«Και η Λάρα ήταν πάντα κουρασμένη τώρα τελευταία, το λένε οι φίλοι της». Ο Κλεμέντε ένωσε ένα ρίγος. Αυτή η λεπτομέρεια άλλαζε τα πάντα. Αλλά προς το παρόν δεν μπορούσε να πει τίποτα στον Μάρκος.

«Έγινε σταδιακά, δεν υπήρχε λόγος βιασύνης», συνέχισε ο Μάρκος. «Κι αυτό μας αποδεικνύει ότι ο απαγωγέας της είχε ξανάρθει εδώ πριν από τη συγκεκριμένη νύχτα. Μαζί με τα ρούχα και το κινητό εξαφάνισε και τη ζάχαρη που περιείχε το ναρκωτικό».

«Αλλά ξέχασε την αλυσίδα της πόρτας», συμπλήρωσε ο Κλεμέντε. Ήταν η παράταιρη λεπτομέρεια που τινάζε στον αέρα κάθε θεωρία. «Από πού μπήκε και, κυρίως, από πού βγήκαν μαζί;»

Ο Μάρκος κοίταξε και πάλι γύρω του. «Πού βρισκόμαστε;» Η Ρώμη είναι η μεγαλύτερη «κατοικημένη» αρχαιολογική ζώνη του κόσμου. Η πόλη έχει αναπτυχθεί κατά στρώματα, αρκεί να σκάψεις λίγα μέτρα για να βρεις ίχνη προηγούμενων εποχών και πολιτισμών. Ο Μάρκος ήξερε καλά ότι, ακόμα και σε όσα βρίσκονταν στην επιφάνεια, η ζωή είχε διαστρωματωθεί με το πέρασμα του καιρού. Κάθε χώρος περιείκλειε πολλές ιστορίες και προοριζόταν για περισσότερες χρήσεις. «Τι είναι αυτό το κτίριο; Δεν εννοώ τι είναι τώρα, αλλά τι ήταν αρχικά: είπες ότι το μέγαρο χρονολογείται από το 18ο αιώνα».

«Ήταν μία από τις κατοικίες των μαρκησίων Κοστάλντι».

«Μάλιστα. Οι ευγενείς έμεναν στους επάνω ορόφους, ενώ εδώ κάτω ήταν τα εργαστήρια της αυλής, οι αποθήκες και οι στάβλοι». Ο Μάρκος άγγιξε την ουλή στον αριστερό του κρόταφο. Δεν μπορούσε να καταλάβει από πού προερχόταν αυτή η ανάμνηση. Πώς γινόταν να το ξέρει; Ένα σωρό πληροφορίες

είχαν χαθεί για πάντα από τη μνήμη του. Άλλες, πάλι, επέστρεφαν απροσδόκητα, κουβαλώντας μαζί τους και το δυσάρεστο ερώτημα της προέλευσής τους. Υπήρχε ένας τόπος μέσα του όπου βρίσκονταν διάφορα πράγματα, αλλά παρέμεναν κρυμμένα. Κάθε τόσο αναδίνονταν, θυμίζοντάς του και την ύπαρξη εκείνου του μέρους μέσα στην ομίχλη και το γεγονός ότι δεν θα το έβρισκε ποτέ.

«Έχεις δίκιο», είπε ο Κλεμέντε. «Το μέγαρο έμεινε έτσι πολύ καιρό. Πέρασε στο πανεπιστημιακό ίδρυμα ως δωρεά πριν από καμιά δεκαριά χρόνια κι αυτοί το μετέτρεψαν σε διαμερίσματα».

Ο Μάρκουσ γονάτισε στο πάτωμα. Το δάπεδο ήταν ξύλινο, από αλουστράριστες χοντρές σανίδες. Οι σανίδες ήταν ίσιες. Όχι, δεν είναι εδώ, σκέφτηκε. Χωρίς να αποθαρρυνθεί, πήγε προς το μπάνιο, ενώ ο Κλεμέντε τον ακολουθούσε.

Πήρε έναν από τους κουβάδες που ήταν στο ντουλάπι με τις σκουπίες, τον έβαλε κάτω απ' το ντους και τον γέμισε ως τη μέση. Μετά έκανε ένα βήμα πίσω. Ο Κλεμέντε στεκόταν πίσω απ' την πλάτη του και συνέχιζε να μην καταλαβαίνει.

Ο Μάρκουσ έγειρε τον κουβά και άφησε το νερό να χυθεί στα πλακάκια του δαπέδου. Μια λιμνούλα απλώθηκε κάτω από τα πόδια τους. Απέμειναν να την κοιτάζουν περιμένοντας.

Έπειτα από λίγο το νερό άρχισε να χάνεται.

Έμοιαζε με ταχυδακτυλουργικό κόλπο, σαν εκείνο με την κοπέλα που χάνεται από ένα σπίτι κλειδωμένο από μέσα. Μόνο που αυτή τη φορά υπήρχε μια εξήγηση.

Το νερό περνούσε στο υπέδαφος.

Ανάμεσα στα πλακάκια εμφανίστηκαν φυσαλίδες αέρα που σχημάτιζαν ένα τέλειο τετράγωνο. Κάθε του πλευρά ήταν περίπου ένα μέτρο.

Ο Μάρκουσ έπεσε στα τέσσερα και ψηλάφησε τα πλακάκια με τα δάχτυλα για να βρει μια ρωγμή. Του φάνηκε ότι την εντόπισε. Σηκώθηκε αναζητώντας κάτι για να το χρησιμο-

ποιήσει σαν μοχλό. Από ένα ράφι πήρε ένα μεταλλικό ψαλιδάκι. Ήταν αρκετό για να ανασηκωθεί εκείνο το πλακόστρωτο τετράγωνο. Έχωσε τα δάχτυλά του στη χαραμάδα και, σηκώνοντάς το, αποκάλυψε μια πέτρινη καταπακτή.

«Περίμενε, θα σε βοηθήσω», είπε ο Κλεμέντε.

Έσυραν το σκέπασμα στο πλάι και αντίκρισαν μια παλιά πέτρινη σκάλα που κατέβαινε για κάνα δυο μέτρα στο υπέδαφος και συναντούσε ένα διάδρομο.

«Ο εισβολέας πέρασε από δω», ανακοίνωσε ο Μάρκουσ. «Τουλάχιστον δύο φορές: όταν μπήκε και όταν βγήκε από δω με τη Λάρα». Μετά έβγαλε το μικρό φακό που είχε πάντα μαζί του, τον άναψε και τον έστρεψε προς το άνοιγμα.

«Θες να κατέβεις εκεί κάτω;»

Γύρισε προς τον Κλεμέντε: «Γιατί, έχω κι άλλη επιλογή;»

Κρατώντας το φακό στο ένα χέρι, ο Μάρκουσ κατέβηκε την πέτρινη σκάλα. Φτάνοντας στο τέρμα της, συνειδητοποίησε ότι βρισκόταν σε ένα τούνελ που περνούσε κάτω από το σπίτι και ανοιγόταν σε δύο αντίθετες κατευθύνσεις. Ένα πραγματικό υπόγειο πέρασμα. Δεν καταλάβαινε πού οδηγούσε.

«Όλα καλά;» τον ρώτησε ο Κλεμέντε που είχε μείνει στο διαμέρισμα.

«Ναι», απάντησε λακωνικά ο Μάρκουσ. Ίσως κατά το 18ο αιώνα η στοά να ήταν οδός διαφυγής σε περίπτωση κινδύνου. Δεν του έμενε παρά να πάρει μία από τις δύο κατευθύνσεις. Διάλεξε αυτήν απ' όπου του φαινόταν ότι άκουγε μια υπόκωφη βοή από καταιγιστική βροχή. Διέσχισε τουλάχιστον πενήντα μέτρα, γλιστρώντας δυο φορές στο λασπωμένο έδαφος. Αρουραίοι περνούσαν δίπλα από τους αστραγάλους του, αγγίζοντάς τον με τα ζεστά, λεία κορμιά τους, προτού εξαφανιστούν βιαστικά στην ασφάλεια του σκοταδιού. Αναγνώρισε το βουητό του Τίβερη, που είχε γίνει πιο δυνατό μετά τις επίμονες βροχές των τελευταίων ημερών, και τη γλυκερή μυρωδιά

του ποταμού, ίδια με ζώου που έχει βαλθεί να τρέχει ασυγκράτητο. Την ακολούθησε και λίγο αργότερα είδε μια βαριά σχάρα απ' όπου έμπαινε το γκρίζο φως της μέρας. Από εκεί δεν μπορούσε να περάσει κανείς. Γύρισε πίσω για να πάρει την αντίθετη κατεύθυνση. Μόλις όμως ξεκίνησε, διέκρινε κάτι που γυάλιζε μες στη λάσπη του εδάφους.

Έσκυψε και το μάζεψε: ήταν μια χρυσή αλυσιδίτσα μ' ένα σταυρό.

Θυμήθηκε ότι ήταν αυτή που φορούσε η Λάρα στο λαιμό στη φωτογραφία μαζί με τους γονείς της, που είχε στο κομοδίνο. Ήταν η απόδειξη ότι ο Μάρκος είχε δει σωστά τα πάντα.

Ο Κλεμέντε είχε δίκιο. Αυτό ήταν το χάρισμά του.

Ηλεκτρισμένος από την ανακάλυψή του, ο Μάρκος δεν είχε αντιληφθεί το φίλο του που στο μεταξύ είχε έρθει κοντά του. Ένωσε την παρουσία του μόνον όταν βρέθηκε δίπλα του.

Του έδειξε την αλυσιδίτσα. «Κοίτα...»

Ο Κλεμέντε την πήρε στα χέρια του και την κοίταξε.

«Η κοπέλα μπορεί να είναι ακόμα ζωντανή», είπε ο Μάρκος ενθουσιασμένος με την ανακάλυψή του. «Έχουμε ένα στοιχείο, μπορούμε να βρούμε ποιος ήταν». Μια διέκρινε ότι ο φίλος του δεν συμεριζόταν τον ενθουσιασμό του. Ίσα-ίσα, φαινόταν αναστατωμένος.

«Το ξέρουμε ήδη. Ήθελα μόνο μια επιβεβαίωση... Και δυστυχώς ήρθε».

«Σε τι αναφέρεσαι;»

«Στο ναρκωτικό μες στη ζάχαρη».

Ο Μάρκος δεν μπορούσε να καταλάβει. «Λοιπόν, τι τρέχει;»

Ο Κλεμέντε τον κοίταξε σοβαρός. «Ίσως ήρθε η ώρα να γνωρίσεις τον Τζερεμιά Σμιθ».